

мяната на традиционното съзнание е най-ясно изразена при социално-демографските групи, пряко обвързани с новия тип производство и икономически отношения. Тяхната устойчивост е определящ фактор за културното, стопанското и политическото развитие на българското общество⁵⁰.

В рамките на подобно съобщение не е възможно да се развие в пълнота тезата за изключителния принос на търновските търговци за стопанския и духовен разцвет на селището през втората и третата четвърт на XIX век, без да се привлече друг извор или интерпретиран вече материал. Въз основа на данните от възрожденските вестници обаче можем да обобщим, че търновските търговци установяват професионални контакти с партньори в цялата Османска империя и Европа. Разностранните им връзки и посещаваните от тях места оказват влияние върху мирогледа им. Те първи прокарват нововъведенията в личното и градското пространство и съдействат за духовното раздвижване в селището.

¹ Леков, Д. Българска възрожденска литература. Проблеми, жанрове, творци, С. 1988, 2, 176-180.

² Царева, Ю. Сведения за някои старопланински селища по данни от възрожденския периодичен печат (60-те - 70-те години на XIX в.) - Българска етнология, XXII, 1996, 2, с. 74.

³ Леков, Д. Цит. съч., с. 229.

⁴ Цариградски вестник, бр. 145, 31 окт. 1853, с. 3.

⁵ Пак там, бр. 228, 11 юни 1855, с. 90.

⁶ Пак там, бр. 228, 11 юни 1855, с. 90.

⁷ Дунавски лебед, бр. 7, 27 окт. 1860; бр. 11, 22 ноем. 1860.

⁸ Знаме, бр. 19, 22 юни 1875, с. 74.

⁹ Цариградски вестник, бр. 268, 17 март 1856, с. 44.

¹⁰ Пак там, бр. 274, 28 апр. 1856, с. 66.

¹¹ Пак там, бр. 276, 12 май 1856.

¹² Пак там, бр. 382, 7 юни 1858, с. 145.

¹³ Пак там, бр. 368, 1 март 1858, с. 94.

¹⁴ Плетньов, Г. История на Велико Търново, Т. 2., В. Търново, 2000, с. 209.

¹⁵ Дунавски лебед, бр. 11, 22 ноем. 1860, с. 45.

¹⁶ Дунавска зора, бр. 32, 21 юни 1869, с. 121.

¹⁷ Цариградски вестник, 42, 7 юли 1851, с. 166.

¹⁸ Дунавски лебед, бр. 11, 22 ноем. 1860, с. 45.

¹⁹ Македония, бр. 25, 17 май 1869, с. 100.

²⁰ Македония, бр. 20, 12 апр. 1869, с. 80.

²¹ Македония, бр. 25, 17 май 1869, с. 100.

²² Плетньов, Г. Цит. съч., с. 160.

²³ Македония, бр. 31, 7 март 1870.